

Kildeopgave

Købmand og topnazist

Din opgave er at dramatisere fortællingen om likvideringsforsøget på Ejnar Jørgensen.

På Hedegårds Allé nr. 1 i Brøndby lå der under krigen en købmandsforretning. Den var ejet af Ejnar Jørgensen som var kendt som en af topfigurerne i det danske nazistparti. Ejner vidste at modstandsbevægelsen var interesseret i at likvidere ham, og derfor havde han et gevær liggende under disken. Og ganske rigtigt: Ejnar Jørgensen blev forsøgt likvideret af modstandsmænd 7. april 1945.

Din opgave er at finde ud af følgende:

- **Hvad skete der egentlig den dag i købmandsbutikken?**
- **Hvad skete der med Ejnar Jørgensen efter krigen?**

Til at løse opgaven får du her en række kilder, som du skal vurdere og bruge.

Ejnar Jørgensen

Kilde 1: Artikel

Kilden er hentet fra avisen Social-Demokraten 16. juni 1945. Avisen blev senere til Aktuelt. I artiklen beskrives likvideringsforsøget på Ejner Jørgensen

Hjortig Franch, Frede Aarhøj, Talning om Nedsettelse af en Kom-

Nazi-Folketingsmanden har begaaet Drab

Sysselleder, Købmand Ejnar Jørgensen dræbte en Frihedskæmper i sin Forretning den 7. April i Aar

I Gaar var den 47-aarige fhv. nazistiske Folketingsmand og Sysselleder, Købmand Ejnar Jørgensen, Glostrup, fremstillet i Dommervagten, hvor han tilstod at have startet Dansk National Samling og været med i Frikorps Danmark. Han nægtede derimod at have været med i Schalburgkorpsets Efterretningstjeneste.

Social-Demokraten i Dag:

LEDENDE ARTIKEL: Flygtningene	Side 6
Plan og Orden i vor Økonomi	Side 7
En Højtidelighed i Højesteret	Side 7
Militærudgifter paa 125 Mill. Kr.	Side 9
Landsfarræderne i Radioen skal ikke slippe fri	Side 3
Forsknings-Institutet for Børnelammelse tager fat ...	Side 7
Hver Dag 2000 Rejsende fra Jylland	Side 5
Helingsør-Revyen	Side 7
Four Karen Holm Fængsel paa Livstid?	Side 3
Forholdene paa Lazarettet i Prinsessegade	Side 3

KRONIKEN

Statistikker i De samvirkende Fagforbund, Henry Grünbaum, skriver om den sidste nye Beveridge-Rapport: Fuld Beskæftigelse i et frit Samfund.

Læs Side 6

Ejnar Jørgensen blev fængslet for otte Uger og fik Landsretsaagfører Kaj Pedersen beskikket som Forsvarer.

Politivadokat Fentz, som fremstillede Købmanden, kom ikke ind paa nogen anden Sigtelse, maaske fordi Politiet i Øjeblikket ikke ved mere at rejse Tiltale for, men SOCIAL-DEMOKRATEN er vidende om, at Ejnar Jørgensen den 7. April i Aar om Eftermiddagen har dræbt en Frihedskæmper i sin Forretning.

Tre Frihedskæmpere indfandt sig den paagældende Dag ved Købmand Jørgensens Forretning, de to blev staaende udenfor, medens den tredje gik ind og bad om en Æske Tændstikker. Nazisten maa paa en eller anden Maade have faaet Mistanke om, at man var ude efter ham, for da Frihedskæmperen trak en Revolver op af Lommen, dukkede han sig ned bagved sin Disk og undgik at blive ramt af Skud.

Fra sin Dækstilling trak Ejnar Jørgensen sin egen Pistol frem og skød Frihedskæmperen i Panden, saa han dræbles paa Stedet.

De to andre, som holdt Vagt udenfor, forsvandt. Købmand Jørgensen ringede efter Hipo, der igen sendte Bud efter Falcks Ambulance fra Damss. Denne fik Ordre til at køre den dræbte Frihedskæmper til Politigaardens Garager, og forinden havde Hipo fjernet hans Papirer.

SOCIAL-DEMOKRATEN opfordrer de to Mænd, som udenfor Forretningen overværede Drabet, til at give Opdagel-

etterfølgende Møde valgtes efter Indstilling fra Partierne de 23 Kommissionsmedlemmer. H.

Tremagtsmøde i Berlin

LONDON, Fredag.

(RB fra Reuter).

At et Liv fra Clement Attlee til Premierminister Churchill fremgaar det, at de tre Stores Konference finder Sted i Berlin. (Læs Side 2).

Ribbentrop taget paa

Indlogeret sig paa et tarveligt falsk

Havde Gift paa sig —

(RB fra Reuter)

FRA den 21. Hærgruppe tyske Udenrigsminister taget til Fange i den britiske

Ribbentrop blev arresteret i Hamborg af en britisk Løjtnant, da han laa afklædt i sin Seng. Tre Breve blev fundet i hans Besiddelse — et til Churchill, et til Udenrigsminister Eden og et til Feltmarskal Montgomery. Han var ogsaa i Besiddelse af en lille Flaske med Gift.

Hævdede, han vilde melde sig selv

Ribbentrop rejste til Hamborg den 30. April efter at en Vinhandler, som han havde kendt i 25 Aar, havde nægtet at huse ham. Ribbentrop tog der-

sespolitiet paa Politigaarden Oplysninger om deres dræbte Kammerat og andet, der kan tjene til nærmere Belysning af Sagen.

Nazi-folketingsmanden har begået drab

Sysselleder, Købmand Ejnar Jørgensen dræbte en Frihedskæmper i sin forretning d. 7 april i Aar.

I Gaar var den 47-årige fhv. nazistiske Folketingsmand og Sysselleder, Købmand Ejnar Jørgensen, Glostrup, fremstillet i Dommervagten, hvor han tilstod at have startet Dansk National Samling og været med i Frikorps Danmark. Han nægtede derimod at have været med i Schalburgkorpsets Efterretningstjeneste.

Ejnar Jørgensen blev fængslet for otte Uger og fik Landsretssagfører Kaj Pedersen beskikket som Forsvarer. Politiadvokat Fentz, som fremstillede Købmanden, kom ikke ind på nogen anden Sigtelse, maaske fordi Politiet i Øjeblikket ikke ved mere at rejse tiltale for, men SOCIAL-DEMOKRATEN er vidende om, at Ejnar Jørgensen d. 7 april i Aar om eftermiddagen har dræbt en Frihedskæmper i sin Forretning. Tre Frihedskæmpere indfandt sig på den paagældende Dag ved Købmand Ejnar Jørgensens Forretning, de to blev staaende udenfor, medens den tredje gik ind og bad om en æske Tændstikker. Nazisten maa paa en eller anden maade have faaet Mistanker om, at man var ude efter ham, for da Frihedskæmperen trak en Revolver op af Lommen, dukkede han sig ned bagved sin Disk og undgik at blive ramt af Skud. Fra sin Dækstilling trak Ejnar Jørgensen sin egen pistol frem og skød Frihedskæmperen i Panden, saa han dræbtes på Stedet. De to andre, som holdt Vagt udenfor forsvandt. Købmand Jørgensen ringede efter Hipo, der igen sendte Bud efter Falcks Ambulance fra Damsø. Denne fik Ordre til at køre den dræbte Frihedskæmper til Politigaardens Garager og forinden havde Hipo fjernet hans Papirer. SOCIAL-DEMOKRATEN opfordrer de to Mænd som udenfor Forretningen overværede Drabet, til at give Opdagelsespolitiet på Politigaarden Oplysninger om deres dræbte Kammerat og andet der kan tjene til nærmere Belysning af sagen.

Ordforklaring:

Sysselleder – Nationalsocialistisk partifunktionær, hvis område omfatter et syssel. Et syssel er betegnelsen for en administrativ enhed.

Beskikket – At få udpeget en advokat.

Beskriv kilden:

1. Hvilken type kilde er det?
2. Hvem er afsender? Afsender er den person der har skrevet kilden
3. Hvornår er kilden fra?

Analyser kilden

1. Hvad skete der under likvideringsforsøget ifølge kilden?
2. Blev Ejnar Jørgensen anholdt for drabet på Frihedskæmperen?

Fortolk kilden:

1. Hvorfor opfordrer avisen Social-Demokraten de to Frihedskæmpere til at melde sig?

Kilde 2: Erindring

Kilden er en erindring fra modstandsmanden Ib Schleicher. Erindringen er hentet fra bogen "Sabotageorganisationen BOPA". BOPA stod for Borgerlige Partisanere og var en dansk sabotagegruppe. Under krigen udførte de flere likvideringer af værnemagere og danske nazister.

"...Vi havde aftalt, at Terkel skulle gå derind, og så skulle Holm og jeg dække. Da vi havde parkeret vores cykler og kommer gående, så siger Terkel: "Det kan jeg altså ikke, det der". Så bliver vi enige om, at så gjorde jeg det, men han var jo en gammel erfaren krigsmand, så han kunne måske se på mine øjne, hvad jeg ville, inden jeg havde gjort det. Samtidig med, at jeg trækker min pistol, så sprang han hen bagved kasseapparatet og trak sin pistol. Så skød jeg ham, og jeg gætter på, at jeg har ramt ham under armen, men samtidig skød han. Og i mellemtiden var Terkel og Holm kommet ind i forretningen, og han skød på Terkel og ramte lige nøjagtig her i panden, så Terkel faldt om og var stendød med det samme. Han havde forsøgt at skyde, men hans pistol klikkede."

Foto af "Terkel", hvis rigtige navn var Sven Jørgensen

Ordforklaring:

Pistolen klikkede – Skuddet i pistolen gik ikke af

Beskriv kilden:

1. Hvilken type kilde er det?
2. Hvem er afsender? Afsender er den person der har skrevet kilden
3. Hvornår er kilden fra?

Analyser kilden

1. Hvad skete der under likvideringsforsøget ifølge kilden?
2. Hvor befandt de to andre frihedskæmpere sig, da "Terkel" blev skudt og dræbt, ifølge kilden?

Fortolk kilden:

1. Hvilken betydning kan det have for erindringen som kilde, at der er gået lang tid fra, at hændelsen fandt sted til at den bliver skrevet ned?

Foto af Ejnar Jørgensens købmandsbutik

Kilde 3: Erindring

Kilden er en øjenvidneberetning fra en beboer i kvarteret hvor Ejnar Jørgensens købmandsforretning lå.

"Det var meget svært for unge mennesker at få fat på noget tobak, men det lykkedes mig at få en ration på 5 cigaretter om ugen hos købmand Jørgensen. Da jeg åbnede butiksdøren for at hente rationen, var jeg ved at falde over en mand der lå på gulvet i en blodpøl. Der var et par HIPO-folk tilstede, og købmanden sagde, at to mænd var kommet ind i butikken. Den ene havde spurgt om han kunne købe en æske tændstikker. Købmanden svarede, at det kunne han ikke, men hvis han ville have ild på noget, kunne han få det. "Så vil jeg gerne have ild på denne" sagde manden i forretningen, og trak sin pistol frem. Købmandens søn kunne se, hvad der ville ske, og råbte "Han skyder!" Købmanden gav et hop baglæns, i samme øjeblik skuddet lød, og han faldt ned ad trappen til kælderen, hvor ølkasserne stod. Manden ville se om han havde ramt og lænede sig hen over disken, men købmanden havde fået fat i sin pistol og skød den unge mand gennem hovedet."

Ordforklaring:

Hipo– Hilfspolizei (Hjælpepoliti) var et dansk uniformeret korps, der fybgerede sin tysk hjælpepoliti i 1944-1945.

Beskriv kilden:

1. Hvilken type kilde er det?
2. Hvem er afsender? Afsender er den person der har skrevet kilden
3. Hvornår er kilden fra?

Analyser kilden

1. Hvad skete der under likvideringsforsøget ifølge kilden?

Fortolk kilden:

1. Hvilken betydning kan det have for erindringen som kilde, at der er gået lang tid fra, at hændelsen fandt sted til at den bliver skrevet ned?
2. Øjenvidnet fortæller, at købmanden har fortalt ham om episoden, hvad betyder det for troværdigheden?

Kilde 4: Artikel

Kilden er en avisartikel fra avisen Land og Folk d. 8 juni 1948

Ejnar Jørgensen fik straffen fordoblet

Den kendte nazist, fhv. købmand *Ejnar Jørgensen*, der nu er 50 år, fik i går sin byretsdom på 5 års fængsel fordoblet ved Landsretten, idet man dømte ham for at have været med til at stifte det ny naziparti, efter at man var blevet ked af *Frits Clausen*. Dette forhold var han blevet frifundet for ved Byretten, hvor man især dømte ham for propagandavirksomhed i DNSAP og »Storrådet«, samt for at have været i tysk krigstjeneste. Ved Landsrettens forhøjelse af straffen til fængsel i 10 år ændredes også bestemmelsen om tab af almen tillid fra 5 år til at gælde for bestandig.

Ordforklaring:

Almen tillid– Retten til bl.a. at stemme, have eget firma og at få offentlig ydelse, herunder pension

Beskriv kilden:

1. Hvilken type kilde er det?
4. Hvem er afsender? Afsender er den person der har skrevet kilden

Analyser kilden

1. Hvilken straf fik Ejnar Jørgensen efter krigen ifølge kilden?
2. Hvor gammel fortæller kilderne, at Ejnar Jørgensen er?

Fortolk kilden:

1. Hvordan bliver Ejnar Jørgensen omtalt i kilderne? Positivt eller negativt? Begrund hvorfor.

Sammenfatning og opgave

Du skal nu sammenfatte hvad du ved om likvideringsforsøget på Ejnar Jørgensen.

Start med at gennemgå kilderne.

- Hvad fortæller kilderne?
- Hvor troværdige er kilderne?

Opgave

Din opgave er, at du skal skrive historien om den dramatiske dag i Ejnar Jørgensens købmandsforretning i Brøndby.

Tænk over

- Hvad skete der under likvideringsforsøget?
- Hvem blev ramt af skud?
- Hvad skete der med Ejnar Jørgensen efter krigen?

Du kan finde flere oplysninger her:

- www.forstadsmuseet.dk
- www.modstand.natmus.dk
- www.arkiv.dk

Frits Clausen, topnazist, i forstaden 1942